

EL COL·LECCIONISME DE TEMÀTICA TERRASSENCA (171)

EL RASTRE D'UNA ESCULTURA PERDUDA: *AL·LEGORIA DE TERRASSA*, 1917.

Fins ara, solament comptàvem amb referències escrites d'una obra escultòrica titulada *Al·legoria de Terrassa*, realitzada el 1917 per l'escolapi Carles Esquirol i Galzeran (Barcelona, 26-12-1879 – Terrassa, 28-10-1931). Les mateixes referències ens deien que aquesta escultura presidia, fins l'inici de la dècada dels quaranta del segle XX, la porta d'entrada a l'hort dels escolapis, però no en sabíem res més, per la qual cosa ens preguntàvem: com era aquesta obra? I, sobretot, on és ara?

Actualment, podem donar resposta a la primera pregunta. Després de consultar el fons de Rafel Comes i Ezequiel, vam trobar una sèrie de postals amb diferents vistes de l'Escola Pia de Terrassa (E), amb motiu del vintè aniversari de la instal·lació de l'orde, el 1901, al que havia estat el *Colegio Tarrasense*. De la seva edició s'encarregà la firma *H. Tourte & M. Petitin, Éditeurs Lavallois, 53, Rue Guide, de Paris*. Aquesta societat es dedicava a les arts gràfiques i era especialista en l'edició d'àlbums i postals per a institucions acadèmiques, militars o gremials, i en la qual Tourte era el fotògraf i Petitin l'editor.

Portada de l'àlbum dedicat a les Escoles Pies de Terrassa, editat el curs 1922-1923, per *H. Tourte & M. Petitin*. Imatge: Jardins de la Cascada. Fons: Rafel Comes i Ezequiel.

La sèrie estava formada per dotze fototípies editades com a postals, sense numerar i de color sèpia (8,8 x 14 cm). Aquestes portaven imprès, en tinta negra i al marge inferior, el títol següent: *Escuelas Pias de Tarrasa*, al costat de l'apel·latiu de cadascun dels indrets fotografiats. A la sèrie apareixien el Museu d'Història natural, la Biblioteca i tots els espais dedicats al pupil·latge: els dormitoris, un saló de billar i de cinema, un camp de futbol i la nova capella general que substituïa la que es va inaugurar el 2 d'octubre de 1911, i ara convertida en aula de dibuix. Uns espais que

el centre havia començat a construir el 1914 i que es van inaugurar l'11 d'octubre de 1915. Cada postal portava imprès al seu revers, a la part central superior: *Union Postal Universal. Escuelas Pias de Tarrasa. 1ª Enseñanza. Estudios del Bachillerato y de Comercio y de Peritaje*. A sota i al cantó esquerre: *Correspondencia*; i al cantó dret: *Dirección*.

A part de les postals, l'Escola també encarregà un àlbum amb una portada que mostrava una fototípia amb els jardins de la cascada del col·legi. Al fons i a la zona superior dels jardins, s'enlairava l'escultura d'una dona que, amb el mateix somriure dels àngels de Notre-Dame de Reims, recolzava el seu braç esquerre sobre un escut.

Hi apareixen, en relleu i dins del seu camper, quatre barres a la part inferior i una torre merletada a la part superior, que feia referència a la ciutat de Terrassa.

Sens dubte, ens trobàvem davant de l'*Al·legoria de Terrassa*, tot adonant-nos que també ens havia aparegut a una fotografia de la Memòria de l'any 1925, publicada per l'*Asociación del Real Pupilaje de las Escuelas Pias de Tarrasa*, i editada als tallers gràfics de Joan Morral, el 31 de maig de 1925, malgrat que aquí se'ns mostrava d'esquena i en un pla molt general, fet que feia molt difícil la seva identificació. El seu autor, el pare Carles Esquirol, li va donar a l'escultura un tractament molt clàssic, recreant-se, sobretot, en els drapejats de la túnica de la figura femenina.

Detall de la fotografia anterior: *Al·legoria de Terrassa*, 1917, de l'escolapi Carles Esquirol i Galzeran.

representades pels alumnes de l'Escola, així com l'organitzador i responsable del muntatge dels pessebres nadalencs. També practicava la fotografia i d'ell són les imatges de l'Escola que il·lustraven la Memòria del curs 1909-1910, editada per la *Fototipia Thomàs*, del carrer de Mallorca 291-293, de Barcelona, escollint indrets similars als de la sèrie de *H. Tourte & M. Petitin*, per la qual cosa, la seva comparació permet constatar les diferents transformacions de l'Escola de manera molt il·lustrativa.

Aquest escolapi ingressà a l'orde el 15 de setembre de 1895, fent la primera professió a Moià, el 22 d'agost de 1897, i la solemne el 26 de desembre de 1900. El 1901 el traslladen a Terrassa, i forma part de la primera congregació que tornava a aquesta ciutat després de ser expulsada el 1868. Aquí exercirà com a docent, ocupant-se de les classes d'ornamentació que, a l'època, volia dir impartir classes de dibuix lineal, geomètric, natural i artístic, així com d'escultura, treballant el guix, la gelatina, la fosa, la cera, etc. Home d'amplis coneixements, també ho faria de les de cal·ligrafia, francès, estadística i ciències naturals.

A causa de la seva formació artística, dirigí les diferents decoracions de l'edifici de l'Escola, entre d'altres, coordinà les obres ja esmentades de 1914, així com les millores que es van fer a la capella el 1916, juntament amb el mestre d'obres Pere Noguera i Vacarisas, del carrer de Sant Quirze, 7, de Terrassa.

El pare Esquirol fou el principal escenògraf de les diferents obres teatrals